

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДГОТОВКИ ЕКСПЕРТІВ З ОСВІТИ В НІМЕЦЬКОМОВНИХ КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА УКРАЇНИ

Пономаренко Н. Г., канд. пед. наук, доцент
e-mail: ponomarenko@mnaui.edu.ua
Миколаївський національний аграрний університет

Сучасна ситуація в галузі освіти як німецькомовних країн Європейського Союзу (Німеччини, Австрії та Швейцарії), так й України характеризується оновленням змісту, форм та методів навчання з метою покращення якості освіти. За таких умов виникає потреба у фахівцях, або експертах, які здатні здійснювати експертизу в галузі освіти, тобто здатні досліджувати педагогічні явища, об'єкти, процеси, результати діяльності та узгоджувати пріоритети діяльності навчальних закладів, і на цій основі прогнозувати розвиток систем освіти, оцінювати альтернативні рішення, визначати найкращі варіанти організації освітнього простору фахівцями з метою поліпшення його якості та відновлення змісту освіти, надавати консультативну допомогу авторам та колективам освітніх закладів.

Підготовка експертів з освіти як в Німеччині, Австрії та Швейцарії, так й в Україні, здійснюється відносно нетривалий час. Наприклад, підготовку таких фахівців в Педагогічних вищих школах та університетах Німеччини, Австрії та Швейцарії розпочали здійснювати лише в 2012 році, Київський університет ім. Б. Грінченка запровадив міждисциплінарну програму "Експертна діяльність у забезпеченні якості освіти" з 2015 року.

Підготовка експертів з освіти за магістерськими освітніми програмами в Німеччині, Австрії та Швейцарії здійснюється в університетах та Педагогічних вищих школах без відриву від основного виду діяльності, тому аудиторні заняття проводяться у п'ятницю у другій половині дня та суботу. Крім того, передбачена така форма навчання як Blended Learning, тобто в період між аудиторними заняттями слухачі можуть використовувати навчальну платформу online з матеріалами та завданнями. Під час періоду самостійного навчання слухачем опікується індивідуальний консультант. Так, наприклад, в Педагогічній вищій школі м. Фрайбург на вивчення теми "Організація внесення змін в школі" відводиться 90 годин (3 кредити), протягом яких слухачі виконують проект за допомогою дистанційної форми навчання. Отже, при вивченні цієї теми аудиторної роботи взагалі не передбачено [1].

В Україні, зокрема в Київському університеті ім. Б. Грінченка, існує можливість отримати додаткову спеціалізацію "Експертиза в галузі освіти" в рамках підготовки магістрів зі спеціальності "Управління навчальним закладом", яка передбачає лише заочну форму навчання.

Підготовка експертів в галузі освіти в німецькомовних країнах триває від двох (Вільний університет м. Берлін) [2] до чотирьох (Педагогічні вищі школи

м. Фрайбург, Вейнгартен, Форарльберг, Санкт-Галлен, Шаффгаузен, Тургау, Тюбінгський університет) семестрів. Навчання розраховане на 1800 (60 кредитів) – 3600 (120 кредитів) годин, з яких більша частина відводиться на самостійну роботу, як, наприклад, в Педагогічній вищій школі м. Фрайбург 13% навчального часу відводиться на аудиторні заняття, 28% на дистанційну форму навчання та 58% на самостійну роботу [1], а також в Тюбінгенському університеті, де 15% навчального часу виділяється на аудиторні заняття та 85% на самостійну роботу [3]. Аналогічна ситуація й в Педагогічних вищих школах м. Фрайбург, Вейнгартен, Форарльберг, Санкт-Галлен, Шаффгаузен, Тургау, де при підготовці експертів в галузі освіти 16, 8% відводиться на аудиторні заняття, а для самостійної роботи слухачів заплановано 83, 2% навчального часу [4-8]. Лише в Педагогічних вищих школах м. Фрайбург, Вейнгартен, Форарльберг, Санкт-Галлен, Шаффгаузен, Тургау при підготовці експертів з освіти передбачена практика.

Підготовка експертів з освіти в Україні здійснюється протягом двох семестрів. Навчання розраховане на 690 годин (23 кредита), з яких більша частина відводиться на самостійну роботу, наприклад, в Київському університеті ім. Б. Грінченка 28% відводиться на аудиторні заняття та 72 % на самостійну роботу [9, с. 13].

При підготовці експертів з освіти в Німеччині, Австрії та Швейцарії передбачене вивчення від 5 (як, наприклад у Вільному університеті м. Берлін) [10, с. 880] до 13 (як у Педагогічних вищих школах м. м. Фрайбург, Вейнгартен, Форарльберг, Санкт-Галлен, Шаффгаузен, Тургау, Тюбінгський університет) [3-8] модулів або навчальних дисциплін. Основна увага при цьому приділяється розвитку школи та персоналу, розвитку освітнього процесу, методам дослідження, експертизі та забезпеченню якості, застосуванню набутих компетенцій та консультуванню.

При отриманні додаткової спеціалізації "Експертиза в галузі освіти" в Київському університеті ім. Б. Грінченка навчання передбачає 5 модулів, основна увага при цьому приділяється сутності та змісту експертної діяльності у галузі освіти, нормативно-правовим засадам експертної діяльності у галузі освіти, якості освіти та експертному супроводу її забезпечення, освітометрії, а також компаративістиці, тобто проблемам якості функціонування освітніх систем різних країн.

Основними формами підготовки експертів з освіти в німецькомовних країнах є лекції, семінари, проектні семінари, дослідницькі майстерні, колоквиуми, практика. По завершенню кожного модулю слухачі виконують письмову контрольну роботу або складають усний або письмовий іспит або залік. Наприкінці навчання слухачі виконують дослідницький проект та захищають магістерську роботу.

Основними формами підготовки експертів в Україні є також лекції, семінарські або практичні заняття. Робочими навчальними програмами передбачено також виконання індивідуального навчально-дослідницького завдання. По завершенню кожного змістовного модуля студенти виконують модульну контрольну роботу, наприкінці складають іспит або залік. Робочими

навчальними програмами не передбачено практика та виконання дослідницького проекту або захисту магістерської роботи.

Крім магістерських освітніх програм підготовки експертів з освіти в Німеччині, Австрії та Швейцарії здійснюють установи, які супроводжують процес розвитку освіти. Основними формами освітньої діяльності при цьому є семінари, які тривають від одного дня до одного тижня, та одно- або дводенні тренінги.

В Україні підготовку фахівців з експертизи освіти здійснюють на базі післядипломної освіти, зокрема цю функцію виконують інститути післядипломної освіти.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Педагогічної вищої школи м. Фрайбург. URL: <http://www.ph-freiburg.de> (дата звернення: 30.04.2022)
2. Офіційний сайт Вільного університету м. Берлін. URL: <http://www.fu-berlin.de> (дата звернення: 30.04.2022)
3. Офіційний сайт Тюбінгенського університету. URL: <http://www.uni-tuebingen.de>
4. Офіційний сайт Педагогічної вищої школи м. Вейнгартен. URL: <http://www.ph-weingarten.de> (дата звернення: 30.04.2022)
5. Офіційний сайт Педагогічної вищої школи м. Санкт-Галлен. URL: <http://www.phsg.ch> (дата звернення: 30.04.2022)
6. Офіційний сайт Педагогічної вищої школи м. Тургау. URL: <http://www.phtg.ch> (дата звернення: 30.04.2022)
7. Офіційний сайт Педагогічної вищої школи м. Шаффгаузен. URL: <http://www.phsh.ch> (дата звернення: 30.04.2022)
8. Офіційний сайт Педагогічної вищої школи м. Форарльберг. URL: <http://www.ph-vorarlberg.de> (дата звернення: 30.04.2022)
9. Освітологія: підготовка експертів у галузі освіти: навчально-методичний посібник / ред. В. О. Огнев'юк. Київ : ТОВ «Едельвейс», 2015. 513 с.
10. Studienordnung für den weiterbildenden Masterstudiengang Schulentwicklung und Qualitätssicherung des Fachbereichs Erziehungswissenschaft und Psychologie der Freien Universität Berlin. Amtsblatt der Freien Universität Berlin. № 40. 2013. S. 878-894.

УДК 351

ОСОБЛИВОСТІ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Прогонюк Л. Ю., канд. юрид. наук, доцент
e-mail: progluda@i.ua

Миколаївський національний аграрний університет

Місцеве самоврядування, основу якого в системі управління державою становлять чітке визначення та ефективне виконання повноважень та компетенцій територіальних громад щодо вирішення нагальних проблем та завдань розвитку відповідних територій, являє собою первинну ланку демократичного устрою, орієнтованого на повну реалізацію законних прав та